

УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО СТОПАНСТВО

РЕЗЮМЕТА

на научните трудове на доц. д-р Нина Стефанова Чилова

представени за участие в конкурс за заемане на академична длъжност „професор“ по професионално направление 3.6 Право, научна специалност Финансово право в УНСС, обнародван в ДВ 3/10.01.2025 г., които не повтарят тези представени при получаване на научната и образователна степен „доктор“ и академичната длъжност „доцент“

I. Монография – хабилитационен труд/Монографичен труд

1. Правни аспекти на финансовия контрол на НЗОК, ИК-УНСС, 2024г., ISBN 978-619-232-856-6

Монографичният труд е в обем от 235 страници, в които са включени и използваната литература на български и чуждестранни автори. В структурно отношение той е систематизиран в четири глави, като отделно има въведение, заключение, както и библиография. Темата за финансовия контрол, който органите на НЗОК упражняват не е била обект на самостоятелно научно изследване и в този смисъл е приносен момент за доктрината.

В глава първа е направен анализ на правния статус на НЗОК, който инкорпорира теоретична характеристика на няколко правни аспекта, НЗОК, като независима държавна институция. Органи на управление, правомощия. Бюджетът на НЗОК, част от финансовата система по Закона за публичните финанси (ЗПФ). НЗОК, като контролна институция, разгледани са видовете административен и финансов контрол в рамките на институцията. Последният параграф е посветен на контрола върху здравеопазването извън рамките на тази институция. Анализирани са редица действащи закони (Закона за лечебните заведения, Закона за здравето, Закона за лекарствените продукти в хуманата медицина, Закона за съсловните организации на лекарите и стоматолозите, Кодекса на застраховането, Закона за трансплантация на органи, тъкани и клетки, Закона за публичните предприятия , Закона за финансовото управление и контрол в публичния сектор, Закона за сметната палата и др.), които регламентират различни видове

институционален контрол в сферата на здравеопазването. Всеки един от тези видове контрол е анализиран през призмата на неговата предметна специфика, органите, които го осъществяват и актовете, които те издават при реализиране на контролните им правомощия. Този анализ дава възможност на автора за формулиране на редица критични изводи и препоръки свързани с контролноправната материя в тази област. Обобщения извод, който е направен на база систематичния нормативен анализ се свързва с наличие на множество държавни контролни органи, някои от които имат дублиращи контролни правомощия. Този законодателен подход е нецелесъобразен и поставя под съмнение същността на контрола, като правно установен механизъм за ефективност. Необходимостта от задълбочен преглед и анализ на действащото здравно законодателството и неговото оптимизиране и усъвършенстване е обществено необходимо и неизбежно законодателно предизвикателство.

В глава втора са разгледани правните аспекти на НРД, който има ключово значение за разглежданата тема. По своята същност той е подзаконов нормативен акт и се приема по специфична нормативна процедура от органи с определена компетентност. Характеризиран е в детайли и обекта на здравноосигурителния контрол, а именно договорът, който РЗОК, сключва с изпълнителите на медицинска или дентална помощ по смисъла на чл.45, ал 4. от ЗЗО. Законодателят е предвидил, че той е административен договор по смисъла на чл.19а АПК. Тази правна конструкция е разгледана систематично с оглед нейното инкорпориране в българската правна доктрина и е критикуван законодателният подход за автоматичното ѝ пренасяне в ЗЗО. Аргументирано е виждането, че с оглед на фактическия състав, процедурата и метода на регулиране на тези отношения императивно е изключена възможността за договаряне на каквото и да е между страните по този договор. Аргументирано е виждането, че страните нямат свободата на договорното начало в смисъла на частното право, тъй като са в отношения на подчинен и овластен субект. Изводът, който е направен е, че по същество говорим не за договор, а за прикрит индивидуален властнически финансов акт, с който целево се разходват публични обществени средства от бюджета на НЗОК, срещу задължението за предоставяне на определен пакет медицинска/дентална дейност.

На следващо място систематично са разгледани здравноосигурителния контрол през призмата **на три ключови проявления**, като производство, като правоотношение и като функция и компетентност. Този анализ дава основание да се обобщят и направят следните изводи:

На първо място здравноосигурителния финансов контрол, като основна форма на последващ контрол, е включен институционално и функционално в рамките на финансовата система. По своето предназначение е последващ външноведомствен финансов контрол.

На следващо място този контрол има многостранна правна природа.

От една страна, той е разгледан като **производство**, понеже притежава белезите на административния процес. Липсата на две срещупоставени страни и обстоятелството, че предметът му не е обвързан с разрешаването на спор за право, а с проверка на законосъобразното разходване на обществен публичен ресурс от бюджета на НЗОК, го определят като **едностранно и безспорно производство**. Здравноосигурителното контролно производство е сукцесивен фактически състав, който включва поредица от процесуални действия и актове на контролните органи на НЗОК/РЗОК, проверяваните лица и другите участници в производството, насочени към издаване на различни крайни актове, с които производството може да приключи. Тази функционална насоченост на визираните действия му придава качеството на **динамичен фактически състав**. Здравноосигурителното производство е **контролно производство**, в което правомощията на длъжностните лица на НЗОК/РЗОК са насочени към установяване на факти и обстоятелства, релевантни за установяване на законосъобразното разходване на публичен ресурс, който се предоставя чрез договор между РЗОК и ИМП/ ИДП, което обуславя установителния му характер.

В рамките на това производство възникват, развиват се и се прекратяват правоотношения между участниците, породени от техните действия и актове. В този смисъл здравноосигурителното производство е и **система от правоотношения**. Те са от категорията на властническите правоотношения. Предопределени са от контролната компетентност на държавния орган, който осъществява самото контролно производство. В този смисъл то се проявява и **като система от контролни правомощия** (контролна компетентност).

Контролната компетентност на контролните органи на НЗОК/РЗОК включва **два дяла**, които обуславят двете основни фази на контролния процес- установителна и фаза на въздействие. Аргументирано е виждането, че наред с универсалните установителни правомощия има едно, което е уникално и не се среща в други финансово контролни производства. Възможността за **арбитражно разглеждане** при възражение на проверяваното лице срещу констатациите от протоколите на проверяващите органи е центъра на контролноустановителните правомощия. Обобщено е, че наред с

универсалните мерки за въздействие съществуват и специфични, които не са характерни за други производства, свързани с контролно-правна материя. **Иницирирането на възстановителното притезание на НЗОК** , произтичащо от незаконосъобразно направен разход е уникална мярка за въздействие, с която, в рамките на последващо външноведомствено финансово контролно производство, никой друг контролен орган, не разполага.

Глава трета е посветена на организацията за извършване на контрола по чл.72, ал.2 от ЗЗО. Авторът е отбелязал, че традиционно всяко производство почива на определени принципи, които се дефинират от законодателя с цел да бъде законосъобразно и обективно. Анализа на ЗЗО и подзаконовите нормативни актове показва липса на правни принципи за това производство. В този мисъл **de lege ferenda** са предложени дефиниране с конкретно съдържание на следните правни принципи: законност, обективност, служебното начало, конфиденциалност, откритост, достъпност и предвидимост, бързината и процесуалната икономия

На следващо място в тази глава систематично е разгледан въпросът свързан с правния статус на ИМП и ИДП. Нормативната регулация предвижда , че лечебните заведения са подложени най-общо на разрешителен и регистрационен режим, които имат своите специфики с оглед на предмета на дейност на тези изпълнители. Анализът и тяхната класификация е направена на базата на собствеността и правно организационната им форма. Макар и в преобладаващата си част лечебните заведения да са търговски дружества по ТЗ е обосновано виждането, че държавата, респективно общината чрез нормативни механизми протектира финансово държавните или общинските лечебни заведения и те не са равнопоставени в това отношение с „търговците“ по смисъла на ТЗ. Аргументирано е виждането, че балансът на приходи и разходи на лечебните заведения (публични) не е на пазарен механизъм, а е свързан с наличието на правна възможност за бюджетни трансфери или други нормативни механизми, установени с бюджета на НЗОК, които в крайна сметка са нормативна преграда за несъстоятелност на тези търговски дружества. Направен е извод, че всъщност този „публичен търговец“ теоретично и практически е квазитърговец. Характеризирани са и още една категория лечебни заведения, с особен статус на публични предприятия (ПП) по смисъла на ЗПП. Систематично е разгледана релевантната нормативната уредба на тези ПП , което дава възможност на автора да обобщи и изведе критични бележки свързани с някои празноти в ЗПП и същевременно да дефинира предложения за усъвършенстване на уредбата. Последните параграфи са посветени на анализ на

въпросите свързани със самото образуване, извършване и приключване на контролното производство. Детайлно са разгледани въпросите свързани със специфичният предмет на доказване, тежестта на доказване и допустимите доказателства и доказателствени средства в производството. Анализирани са множество допустими доказателствени средства, като е обоснован извода, че в това производство най-широко разпространение имат писмените доказателства или доказателствени средства и е допустимо събирането както на официални, така и на частни документи.

Издаването на различни правни актове, с които производството приключва (заповед за налагане на санкции, покана за възстановяване на неоснователно получени суми), както и мерките за въздействие са обект на анализ в последната глава. С оглед на правната им характеристика е направено заключение, че по същество говорим за специфични **индивидуални административни актове**. С оглед на предметното им съдържание, което принципно има паричен характер на вземане, тези актове са **и индивидуални властнически финансови актове**. Обоснован е извода, че основното им предназначение е да направят паричното вземане ликвидно и изискуемо. Те са специфични административни актове - решения, от категорията на утежняващите актове, които за да бъдат законосъобразни трябва да отговарят на изискванията посочени в чл. 146 от АПК.

Изброените характеристики очертават спецификите на здравноосигурителното контролно производство като самостоятелен правен институт, извод който има приносен характер.

В заключението са направени обобщения от направения анализ в изложението в които се инкорпират идентифицираните недостатъци в действащата нормативна уредба и конкретните предложения за тяхното усъвършенстване.

На първо място са посочени **липсата на законови разпоредби** относно съществени елементи и правни положения на здравноосигурителното контролно производство.

- липсата на процесуални срокове, относно осъществяването на проверката по чл.72, ал.2, както и срокове относно изпълнението на контролните правомощия на длъжностните лица на НЗОК/РЗОК.
- Липса на реквизити на всички актове, с които стартира проверката и приключва (протокол, заповед, покана за доброволно изпълнение и т.н).

- липса на изрично становище на контролния орган по предоставено писмено възражение от проверяваното лице при упражнен здравноосигурителен контрол по чл.72, ал.2 ЗЗО.
- Липсата на нормативно установени правни принципи за осъществяване на самото контролно производство;

Посочените елементи отсъстват от разпоредбите на ЗЗО и са намерили регламентация в други актове, като Инструкцията за осъществяване на контрола по чл.72, ал.2 ЗЗО, методически указания и вътрешни правила свързани с това производство, които се утвърждават от управителя на НЗОК. Липсата на законова регламентация, обаче прави тяхната регулация динамична и несигурна, което противоречи на принципа за правна сигурност и предвидимост в производството .

На второ място авторът е критикувал липсата на критерии при избор на членове на Надзорния съвет на НЗОК. Членовете в този орган е целесъобразно нормативно да отговарят на определени професионални критерии относно: експертиза (здравеопазване, икономика, финанси), опит и безпристрастност, при запълване на квотата от съответната представителна организация. Разпределянето на огромен обществен ресурс какъвто е бюджета на НЗОК неизбежно изисква професионализъм, безпристрастност и носене на ясна обществена отговорност при вземането на различни управленски решения.

На трето място авторът е посочил съществуването на терминологични неточности и неясноти по отношение на формулиране на определени правни понятия, като заповед, санкции, покана, финансови неустойки и т.н. Критикувана е тази законодателна непрецизност, която основно се базира на съществено разминаване при систематичното тълкуване на тези понятия, които имат утвърдено юридическо съдържание в правната доктрина със посоченото съдържание в ЗЗО.

На четвърто място е критикувана липсата на изрична правна норма в ЗЗО свързана с правомощията за въздействие на контролните органи, която да предвижда, че при данни за извършено престъпление, контролния орган трябва да сезира прокуратурата.

На пето място е посочено като недостатък на уредбата отсъствието на изрично посочени актове, които може да издава подуправителя на НЗОК, както и реда за тяхното обжалване. Като едноличен орган на управление на НЗОК, той има властнически правомощия, но липсата на конкретни актове, чрез които той материализира тази компетентност и реда за тяхното обжалване е недостатък, който прегражда пътя за ефективно упражняване на неговите правомощия.

На шесто място, е критикувана липсата на дефиниране на основанието „тежко нарушение или системно неизпълнение на служебните задължения“ посочено в чл.24, т.6 от Закона за публичните предприятия.

По отношение на направените критични бележки, авторът е предложил редица предложения *de lege ferenda*, за усъвършенстване на нормативната уредба, регулираща тези въпроси.

II. Публикувана глава от колективна монография

„Сравнителноправен анализ на данъка при източника през призмата на практиката на съда на ЕС”.

Основното предназначение на труда е да анализира и характеризира данъка при източника в българското данъчно право, като същевременно са използвани мултидисциплинарни методи, в това число анализ на международното и европейското право. Изследването представлява симбиоза от основни понятия на правото, икономиката и счетоводството. Този подход дава науча добавена стойност на направените обобщения и изводи в труда и същевременно обезпечава по-голяма пълнота и всеобхватност на анализа на разглеждания проблем от различни гледни точки. Използваните методи са историческият, сравнителноправният, формално-логическият и нормативният. Трудът се състои от увод, три глави, заключение, библиография и списък на анализирания съдебни решения. Той е изготвен от авторски колектив, в който са включени преподаватели от катедра ППН на ЮФ и преподаватели от катедра Финансово-счетоводство и контрол на УНСС.

По описаната теоретична схема на труда авторът е подготвил първата глава от колективния монографичен труд.

Глава Първа разглежда и анализира правната същност на данъка при източника, през призмата на традиционните класически елементи имащи отношение към правната характеристика на данъка– обект на облагане, субект на облагане, данъчно събитие, размер и други. Разгледана е в исторически аспект нормативната уредба на този вид данък, като систематично са проследени различните нормативни разрешения, които законодателят е вземал през годините основно в Закона за корпоративното подоходно облагане. Този анализ дава възможност и за критични бележки и предложения за усъвършенстване на законодателството.

Глава Втора е насочена към европейската регламентация на разглежданата тема.

В нея са инкорпорирани анализите на ключови въпроси като: правното положение на СЕС, относимите директиви по темата, като част от вторичното европейско право и тяхното транспониране в българското законодателство. С оглед правния си статус СЕС е характеризирана и определена, като една от най-важните институции в ЕС, тъй като гарантира върховенството на правото на ЕС и допринася съществено за спазването на общия правен ред. Анализирани са нейната изключителна компетентност – те очертан е обхвата на онези дела, които са предвидени изрично в Договорите (по искове срещу държава членка за неизпълнение на задължения от нейна страна, по жалби за отмяна на незаконосъобразни актове на институция или орган на Съюза и т.н), както и възможността да се произнесе по съответствието с Договорите на предвидено международно споразумение (чл.218 пар.11 от ДФЕС) или по производства за ангажиране на извъндоговорна отговорност на Съюза (чл.268 и чл.340 от ДФЕС и пр). Важно значение има преюдициалната компетентност на СЕС, регламентирана в чл.19 от ДЕС и чл.267 от ДФЕС, която с оглед на същността си представлява изключителна форма на сътрудничество между националните съдии и съда на ЕС. Анализирани са относимите директиви (Директива 2009/133/ЕО, Директива 2003/49/ЕО, Директива 2011/96/ЕС и т.н), както и ключовите понятия, които се въвеждат и са в пряка връзка с разглежданата тема (прехвърлящо дружество, приемащо дружество, сливания, и т.н). За по голяма систематика на изследването тази глава завършва с преглед на най-значимите и актуални дела на СЕС свързани с данъка при източника, обособени хронологически в три периода (2009-2014, 2015-2017, 2018-2020). Направеният анализ на съдебната практика има важно научно и научноприложно значение за осигуряването на точното и еднакво тълкуване и прилагане на общия правен ред във всички държави –членки на ЕС.

Глава Трета анализира разглежданите съдебни казуси през призмата на националните потребности. Теоретично са изведени основните насоки, като е направен паралел между европейската и българската законодателна перспектива. В заключението на труда са направени обобщени изводи и редица предложения *de lege ferenda*, които са дефинирани като конкретни текстове и могат да спомогнат за усъвършенстването на Закона за корпоративното подоходно облагане (ЗКПО). Монографичният труд би могъл да бъде полезен, както за правната теория, също и за практиката. В този смисъл неговото предназначение може да послужи както на практикуващи юристи, така и на икономисти, счетоводители и други специализирани професии във финансово икономическата сфера.

III. Учебници

1. *Данъчно право, ИК-УНСС, 2023, ISBN 978-619-232-713-2.*

Учебният курс по Данъчно право е в обем от 317 страници в това число са и използваните над 80 научни заглавия на български и чуждестранни автори. В структурно отношение той съдържа три глави всяка от която инкорпорира теми, които традиционно се изучават в рамките на учебната дисциплина „Данъчно право“ от студентите на ЮФ на УНСС .

В глава първа – Обща част, са разгледани темите свързани с предмета и метода на данъчното право, източниците, правните норми, данъчните правоотношения, субектите в данъчните правоотношения, юридическите факти, фактическите състави, елементите на данъка и други традиционни институти на Данъчното право.

Глава втора – Специалната част, са разгледани въпросите свързани с отделните видове данъчни задължения съгласно материалните данъчни закони, подзаконовите нормативни актове, издадени по тяхното приложение както и релевантното европейско законодателство. Анализирани и разгледани са специфичните елементи и характеристики на отделните видове данъци, както и е посочена относимата съдебна практика на Конституционния съд, Върховния административен съд, административните съдилища и Съда на европейския съюз.

Глава трета – Данъчен процес включва темите свързани с отделните видове данъчни производства, които в своята съвкупност образуват данъчния процес. Авторът е анализирал цялата процесуалната уредба, която установява и регулира процедурите, по които се определят, обезпечават и събират данъците. Систематизирани и разгледани са редица актове, които се издават от органите по приходите в тези производства и е направена задълбочена правна характеристика с оглед правните последици от тяхното издаване. Разгледани са и редица съдебни решения на ВАС и КС, по анализираните процесуални въпроси, които са използвани, като основа за формулиране на критични бележки и препоръки за усъвършенстване на законодателството. Използването на този научен подход, логично обосновава предложения de lege ferenda, чието инкорпориране в законодателството от една страна, ще отстрани съществуващи противоречия и неточности , а от друга ще гарантира субективните права и интереси на гражданите и юридическите лица .

В структурно отношение след всяка тема са зададени контролни въпроси, които провокират и спомагат за добрата подготовка по съответната материя.

Учебният курс по Данъчно право е разработен основно с цел да подпомогне образователния процес на студентите в специалност „Право“ в юридическите факултети на висшите училища с оглед утвърдените учебни планове и програми. Той обаче може да бъде ползван и за икономически или финансови магистърски специалности, в чиито планове е включена дисциплината „Данъчно право“. Без претенция за изчерпателност, той е полезна научна основа за придобиване на академични знания по горепосочената тематика и за всеки български гражданин, тъй като всеки би могъл да бъде адресат на акт на държавен орган във връзка с неговите данъчни задължения.

При изработването на този труд авторът се е стремил коректно да отрази идеите, концепциите и становищата на редица изследователи в тази материя, като ясно е подкрепял изразени техни тези, а други е подложил на критичен анализ. Този метод е важен и ценен в науката, защото именно в „сблъсъка на идеи и аргументи“ се „ражда“ научното развитие и израстване.

Трудът е съобразен с действащото законодателство към 30 септември 2022 г.

2. Ръководство за държавен изпит по публичноправни науки , Авторски колектив : Димитров, Д., Н. Чилова, Н. Христова, Хр. Паунов, И. Горанова, Ст. Радев, Ст. Дулевски, Ор. Колев., Сиела, 2024, ISBN 978-954-28-4551-5. Авторски страници 23 = 1 издателска кола

Ръководството за държавен изпит по публичноправни науки е подготвено от авторски колектив от преподаватели в катедра „Публичноправни науки“ в Юридическия факултет на Университета на национално и световно стопанство. Всеки от авторите има множество научни публикации в областта на публичното право и сериозен преподавателски опит. Ръководството е предназначено да улесни в максимална степен подготовката на студентите по право в Юридическия факултет на Университета за национално и световно стопанство. Разбира се, то може да се ползва и от студентите във всички останали юридически факултети в страната, тъй като е съобразено изцяло с единния въпросник за изпита по публичноправни науки, който е приложим за специалността „Право“.

В съдържателно отношение този труд запълва академична празнина в подготовката на студентите за тежкия и комплексен изпит по публичноправни науки. Обхватът на правната материя, която включва конституционно право, административно право и административен процес, финансово, данъчно, банково и валутно право, е

сериозно предизвикателство пред всеки амбициозен и добросъвестен студент. В този смисъл Ръководството отговаря на академичните очаквания на студентите, на които се предлага комплексен висококачествен научен труд инкорпориращ множество основни правни елементи и положения по разглежданите въпроси. Темите (въпросите) в ръководството са разработени по единен модел, който включва план (съдържание) на въпроса, необходимата нормативна уредба, важна относима практика на Конституционния съд, на Върховния административен съд, на Върховния касационен съд и на други съдилища, най-съществените публикации по съответната правна материя (учебници, монографии, статии), основни понятия и контролни въпроси.

Планът на съответната тема (въпрос) позволява да се организират и подредят знанията на студента.

Основните понятия включват най-важното, най-същественото от материята, което трябва да знае явяващия се на държавен изпит по публичноправни науки. В този смисъл съдържанието на основните понятия е достатъчно пълно, но без претенции за изчерпателност. Именно поради това в ръководството са посочени и най-значимите в съответната научна област публикации на авторитетни автори, които дават цялостна представа за постиженията на българската публичноправна доктрина. С тази цел ръководството съдържа и множество препратки и съответно цитати от тези публикации. Контролните въпроси дават възможност за проверка на наученото.

По описаната теоретична схема авторът е подготвил съответната част от материята в областта на Данъчното право. Разработени от него са следните въпроси :

въпрос № 48: Данъци и такси. Поява. Същност и функции на данъците и таксите. Видове данъци и такси. Правна характеристика на данъците и таксите;

въпрос № 51: Местни данъци. Правен режим на местните данъци;

въпрос № 52: Правен режим на данък върху добавената стойност и акцизите;

въпрос № 53: Данъчен процес. Понятие за данъчен процес. Издаване, обжалване и изпълнение на ревизионните актове;

въпрос № 54: Данъчни нарушения и престъпления. Производство по установяване на данъчни нарушения и санкции.

IV. Статии

- 1. Финансов контрол осъществяван от органите на НЗОК по 33О, сп. „Бизнес и право”, 2018, бр.4, с. 109-125, ISSN 2603-3445.*

Контролът, упражняван от органите на НЗОК, по чл.72 и чл.73 от Закона за Здравното осигуряване е включен институционално и функционално в рамките на финансовата система (системата на публичните финанси). Това е типичен финансов контрол, който е има за предмет публични парични средства и имущества. То е специален външноведомствен финансов контрол , който може да бъде внезапен, предварителен и последващ. Той се реализира от органи на държавно управление, които в своята съвкупност са органи на финансова администрация. Те упражняват властническа компетентност , инкорпорираща специфични контролни правомощия.

2. *Поглед към обхвата на отговорността по чл.19,ал.1 и ал.2 от ДОПК и отговорността по чл.177 от ЗДДС, сп. „Бизнес и право”, 2020 г. бр.1, с.41-51. ISSN 2603-3445.*

Конституцията на Република България в чл. 60 установява, принципа за законоустановеност на данъчните задължения, което императивно налага извода, че всякакви опити за разширително или стеснително тълкуване на данъчноправните норми е недопустимо. Отчитайки този конституционен принцип и нормативната регулация относно обхвата на отговорността по чл.19, ал.1 и ал.2от ДОПК и по чл.177 от ЗДДС може да се направи следното заключение. По чл.19, ал.1 и ал.2 от ДОПК обхвата на отговорността включва не само главницата, но и лихвите по дълга на основния финансов длъжник. По отношение на чл.177 от ЗДДС обхвата на отговорността е ограничен до дължимия и невнесен данък, без да се включват лихвите за забава.

3. *Чилова, Н. „Правна характеристика на изпълнителните основания по смисъла на чл.209 от ДОПК”, сп. „Индустриални отношения и общественото развитие”, с. 56-58, ISSN 2683-0167.*

Принудителните основания по смисъла на чл.209 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс са актове, издадени от органи с властнически правомощия, които удостоверяват изпълняеми публични вземания, включително и финансови притезания към подчинените субекти в данъчните, респективно във финансовите отношения. Въз основа на тези основания съгласно разпоредбите на ДОПК компетентните органи стартират принудителното изпълнение за събиране на публични парични вземания по установена нормативна процедура.

4. *Правна характеристика на обезпечителните мерки по ДОПК, сп. „Бизнес и право”, 2020 г., бр. 4, с.38-56, ISSN 2603-3445.*

Принудителните административни мерки (принудителни мерки) са форма на административно-процесуална принуда, която има за цел да гарантира успеха на бъдещото изпълнение (производство) по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс. Законодателят за да защити публичният интерес е предвидил правна възможност за реализиране на определени процесуални действия и мерки от компетентните органи, които да гарантират успешното събиране на публичните вземания в бъдеще. Основните мерки за принудително изпълнение са залогът и възбраната, които не се различават с оглед резултатите към които са насочени, а преди всичко по вида на имуществото, което обезпечават. Актът, с който се налагат обезпечителните мерки (Постановление по смисъла на чл.195 от ДОПК) е типичен финансов акт, който носи родовите белези на индивидуалния административен акт по чл.21 от АПК и като такъв следва да отговоря на изискванията за законосъобразност по чл.146 от АПК.

5. *Производство по установяване на данъчни нарушения и налагане на наказания, Годишник на УНСС, 2021г, с.179-187, ISBN 978-954-644-992-4.*

Данъчното административнонаказателно производство е част от данъчният процес. Правната му уредба е регламентирана в ДОПК и ЗАНН. То е нормативно установено производство, което преминава основно през две фази. Първата фаза се свързва с установяване на данъчното нарушение и приключва с издаване на акт за установяване на това нарушение от нарочен орган. Втората фаза обхваща налагането на съответното наказание, което се материализира в издаване на наказателно постановление от предвидения в ДОПК компетентен орган. Тези два акта имат различна правна характеристика, пораждат различни правни последици и респективно имат различни функции.

6. *Чилова, Н. „Данъчни нарушения и наказания. Понятие. Видове.”, Научни трудове, 2021 г., том 5, с. 215-23. ISSN 2534-8957.*

Съгласно действащото законодателство данъчните нарушения се осъществяват по общия административен ред, което доказва тяхната родова принадлежност към административните нарушения. Техният фактически състав инкорпорира обективна и субективна страна, чиито елементи бележат известни специфики. Санкционирането на данъчните нарушения също бележи определени особености – липсва алтернативност, а

има наличие на кумулация при установяване на административните наказания. По отношение на видовете административни наказания за извършени данъчни нарушения релевантна е разпоредбата на чл. 13 от ЗАНН.

7. *Бюджетът на НЗОК, част от системата на публичните финанси*”, сп. „Общество и право”, 2023, бр.8, с.30-44. ISSN 0204-8523.

Системата на публичните финанси е нормативно очертана в Закона за публичните финанси. Тя е съвкупност от нормативно установени приходно- разходни сметки (бюджети), между които има системни връзки и които функционират по нарочно установен механизъм. Балансът и равновесието на тази система се гарантират от фискални правила и бюджетни взаимоотношения при които държавния бюджет играе ролята на приходно-разходен балансиращ център на системата. Бюджетът на НЗОК е компонент на системата, той е приходно разходна сметка, за която съществуват установени фискални правила и бюджетни взаимоотношения с държавния бюджет съгласно разпоредбите на Закона за публичните финанси и Закона за здравното осигуряване.

8. *Поглед към способите за погасяване на данъчните задължения*”, сп. „Индустриални отношения и обществено развитие”, 2021, бр. 2, с. 54-68, ISSN 2683-0167.

Способите за погасяване на данъчните задължения са уредени изрично в чл. 168 от ДОПК. Наред с посочените способности, трябва да се разгледа и конституционно установеният способ за погасяване на данъчни задължения, а именно чрез приемане със закон за амнистия от Народното събрание на Република България (чл.84, т.13 от КРБ). Всеки един от тези институти , като обект на анализ категорично показва, че има свои особености, специфики и установен ред по който се осъществява. Ако може да се говори за общ белег между тях, то това е погасителният ефект на данъчните задължения или целта, към която те са насочени.

9. *Здравноосигурителният контрол по чл.72, ал.2 ЗЗО като производство, Сп. “Медицинско право и здравеопазване”, 2024 г., бр. 3, изд. „Сиела“, с. 13-21. ISSN 2748-7070.*

Здравноосигурителното контролно производство може да се определи като специфично административно, едностранно и безспорно производство. То е сложен

юридически факт, инкорпориращ поредица от нормативно определени процедурни действия, в които участват най-малко две лица. Тези белези го характеризират като динамичен-многоличен фактически състав. То е контролно-установително производство, чиято дейност има преимуществено юридически характер.

10. Публичноправни аспекти на Национални рамков договор, сп. „Бизнес и право”, 2024 г., бр. 3, ISSN 2603-3445.

По своята правна същност Националният рамков договор е подзаконов нормативен акт, който се издава в изпълнение и по приложение на Закона за здравното осигуряване (ЗЗО). Той инкорпорира специфични правила за поведение – правни норми, свързани най-общо с условията за оказване на медицинска помощ от „изпълнителите“ на такава, реда за сключване на договори с тях, обемите, цените и методиките за остойностяване и закупуване на видовете медицинска помощ, критерии за качество и достъпност на медицинската помощ, и др. елементи, които са част от неговия предмет. Освен административноправен характер, НРД, притежава и финансовоправни аспекти свързани с разходването на парични средства от бюджета на НЗОК при които възникват, развиват се и се погасяват типични финансовоправни отношения.

11. Поглед към административноправните режими на лечебните заведения. сп „Бизнес и право“, 2024 ISSN2603-3445

За да могат да осъществяват своята специфична медицинска дейност, лечебните заведения са подложени на различни административноправни режими установени основно в Закона за лечебните заведения. Законодателят е предвидил основно регистрационен и разрешителен режим, като всеки един от тях се свързва с различни изисквания и условия, на които лечебните заведения трябва да отговарят, за да осъществяват своята дейност. Анализът на здравното законодателство, макар и с определени специфики, доказва тезата, която принципно е застъпена в доктрината, че регистрационният режим с оглед изискванията и предпоставките е по-лек режим от лицензионния и компетентният орган действа с обвързана компетентност. От своя страна разрешителният или лицензионният режим включва по-тежка процедура при която компетентният орган, издавайки разрешението, като краен акт на производството действа в условията на оперативна самостоятелност.

***12. Здравноосигурителният контрол по чл.72, ал.2 ЗЗО като правоотношение.
сп. “Медицинско право и здравеопазване“, 2024, бр.4.изд. Сиела ISSN2748-7070***

Здравноосигурителното контролно производство по чл.72, ал.2 от Закона за здравното осигуряване е система от нормативно регламентирани правоотношения, които възникват, развиват се и се прекратяват в последователност и взаимнообусловеност, функционално свързани с компетентността на контролния орган. Тези здравноосигурителни контролни правоотношения са от организационен и процедурен характер при които винаги едната страна е държавен орган, носител на властническа компетентност, а другата е адресат на тази компетентност.

V. Доклади

1. Данъчни правни отношения съгласно действащото законодателство. В: “30 години ЮФ на УНСС”, 2021 г., ИК-УНСС, с. 647-656. ISBN 978-619-232-651-7.

Данъчно правните отношения, могат да съществуват само като правни отношения. Те са конкретна правна връзка между най-малко два субекта, която възниква при наличие на определен юридически факт или фактически състав предвиден в хипотезата на данъчно правната норма. Основните видове данъчно правни отношения са същински (парични) и несъщински (организационни), а с оглед структурата могат да бъдат с двустранна или тристранна структура. В законодателството са регламентирани различни видове усложнения, които могат да настъпят, както с оглед субектите на данъчните правни отношения, така и с техния фактически състав.

2. Финансова контролна компетентност на органите на местната власт съгласно действащото законодателство, В: “100г. УНСС”, 2020г., ИК-УНСС, с.54-62. ISBN 978-619-232-438-4.

Основната задача на доклада е да анализира действащото законодателство и да разкрие наличието или липсата на финансова контролна компетентност на органите на местна власт (кмет и общински съвет). Разгледани са систематично редица разпоредби на Данъчно осигурителния процесуален кодекс, Закона за местните данъци и такси, Закона за местното самоуправление и администрация и Закона за публичните финанси,

съгласно които тези органи разполагат с редица типични контролноустановителни правомощия, като: правомощието да изискват и събират информация(чл.12, ал.1, т.7 ДОПК) , да събират относими доказателствени средства(чл.56, 57), да извършват материални проверовъчни действия на подконтролните лица (чл.12, ал.1, т.4), респективно да издават предвидените за това актове (чл.152, ал.2 ДОПК). По отношение на правомощията за въздействие, те също могат да прилагат юридическа отговорност спрямо проверяваните лица (чл.22, ал.4 от ЗМДТ), да сезират прокуратурата при данни за извършено престъпление (чл.34, ал.2ДОПК) или да ограничават или спират финансирането на бюджетни организации, звена и субсидирани дейности на общината при нарушаване на финансовата дисциплина (чл.130, ал.1 от ЗПФ). Следователно органите на местно самоуправление разполагат с финансова контролна компетентност, която инкорпорира специфични контролни правомощия типични за двете основни фази на контролния процес: установителната фаза и фазата на въздействието.

3. *Поглед към способите за установяване на данъчни задължения и задължения за осигурителни вноски установени в ДОПК. В: Юридически, икономически и исторически аспекти на регулиране върху стопанската дейност”, 2023 г., ИК-УНСС, с.78-88. ISBN 978-619-232-749-1.*

Способите за установяване на данъчните задължения и задълженията за задължителни осигурителни вноски в ДОПК са основно два: установяване на тези задължения чрез подаване на данъчни декларации от данъчнозадължените субекти и провеждане на данъчна ревизия. Всеки от тези способности има своите специфики, но наред с различията имат и редица прилики, както по отношение компетентността на органите по приходите, така и по отношение на правните последици от актовете, с които приключват тези производства.

4. *Правно организационна форма на лечебните заведения. Лечебните заведения, като вид – публични предприятия, съгласно действащото законодателство. Правен режим. Органи на управление. В: Предизвикателства пред правното регулиране в България. 2024 г. София: ИК-УНСС. ISBN 978-619-232-651-7.*

Основната правноорганизационна форма на лечебните заведения е установена в чл.3 от ЗЛЗ, съгласно която те се създават по Търговския закон или по Закона за кооперациите, както и като дружества по законодателството на държава - членка на Европейския съюз, или на държава, страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, при спазване изискванията на закона. От това правило има едно изключение посочено в чл.5 от ЗЛЗ. Анализирани са редица разпоредби на ЗЛЗ , които преди всичко са свързани с финансирането на лечебните заведения (чл.96-100) и от които е видно, че балансът на приходи и разходи на тези субекти (публични) не е на пазарен механизъм, а е свързан с наличието на правна възможност за бюджетни трансфери или други нормативни механизми, установени с бюджета на НЗОК, които в крайна сметка са нормативна преграда за несъстоятелност на тези търговски дружества. Тази законодателна протекция всъщност им отнема качеството „търговец“ по смисъла на ТЗ и практически ги превръща в квазитърговец.

С приемането на Закона за публичните предприятия една група държавни и общински лечебни заведения се трансформираха в публични предприятия по смисъла на ЗПП. Тази нормативна промяна наложи специфична процедура при избора на органите на управление на тези ПП (еднолични и колективни), нови изисквани свързани с реда и начина на техния избор, както и редица задължения свързани с управлението на тази категория публични предприятия.

UNIVERSITY OF NATIONAL AND WORLD ECONOMY

SUMMARY

of the scientific works of Assoc. Prof. Dr. Nina Stefanova Chilova submitted for participation in the competition for the academic position of "Professor" in the professional field 3.6 Law, scientific specialty Financial Law at the UNWE, promulgated in State Gazette 3/10.01.2025, which do not repeat those submitted for obtaining the scientific and educational degree "Doctor" and the academic position "Associate Professor".

VI. Monograph - habilitation thesis / Monograph thesis

2. Legal Aspects of Financial Control of the NHIF, IC-UNWE, 2024, ISBN 978-619-232-856-6

The monographic work is 235 pages in length, which includes the literature of Bulgarian and foreign authors. Structurally, it is organized in four chapters, with a separate introduction, conclusion, and bibliography. The subject of the financial control exercised by the NHIF bodies has not been the subject of an independent scientific study and in this sense is a contribution to the doctrine.

Chapter One provides an analysis of the legal status of the NHIF, which incorporates a theoretical characterization of several legal aspects of the NHIF as an independent state institution. Governing bodies, powers. The budget of the NHIF, part of the financial system under the Public Finance Act (PFA). NHIF as a control institution, types of administrative and financial control within the institution are examined. The last paragraph is devoted to the control of health care outside this institution. A number of existing laws (the Medical Institutions Act, the Health Act, the Human Medicines Act, the Act on the Associations of Doctors and Dentists, the Insurance Code, the Organ, Tissue and Cell Transplantation Act, the Public Enterprises Act, the Act on Financial Management and Control in the Public Sector, the Court of Accounts Act, etc.) regulating different types of institutional control in the healthcare sector are analysed. Each of these types of control is analysed through the prism of its subject specificity, the bodies that carry it out and the acts they issue when exercising their control powers. This analysis enables the author to formulate a number of critical conclusions and recommendations related to the control law in this area. The generalized conclusion, which is made on the basis of the

systematic normative analysis, is related to the existence of multiple state control bodies, some of which have duplicative control powers. This legislative approach is inappropriate and calls into question the essence of control as a legally established mechanism for effectiveness. The need for a thorough review and analysis of the current health legislation and its optimisation and improvement is a socially necessary and unavoidable legislative challenge.

Chapter two discusses the legal aspects of the NFA (National Framework Agreement), which is of key importance to the topic at hand. It is by its very nature a subordinate normative act and is adopted under a specific normative procedure by bodies with certain competences. The object of health insurance control, namely the contract that the NHIF concludes with medical or dental care providers within the meaning of Article 45, paragraph 4 of the Health Insurance Act, is also characterised in detail. The legislator has provided that it is an administrative contract within the meaning of Article 19a of the APC. This legal construction is systematically examined with a view to its incorporation into the Bulgarian legal doctrine and the legislative approach of its automatic transfer to the HIA is criticized. It is argued that in view of the factual composition, procedure and method of regulation of these relations the possibility of negotiating anything between the parties to this contract is imperatively excluded. It is argued that the parties do not have the freedom of contract in the private law sense because they are in a relationship of subordination and empowerment. The conclusion drawn is that, in essence, we are not talking about a contract, but about a disguised individual act of financial authority, by means of which public funds from the budget of the NHIF are earmarked for expenditure in return for the obligation to provide a certain package of medical/dental activity.

Next, health insurance control is systematically examined through the prism of **three key manifestations**, as production, as a legal relationship, and as function and competence. This analysis provides a basis for summarizing and drawing the following conclusions:

Firstly, health insurance financial control, as the main form of ex-post control, is institutionally and functionally embedded within the financial system. It is, by its very nature, an ex-post external financial control.

Next, this control has a multifaceted legal nature.

On the one hand, it is considered as a **proceeding** because it has the characteristics of an administrative process. The absence of two opposing parties and the fact that its subject-matter is not linked to the resolution of a legal dispute but to the verification of the lawful expenditure of public resources from the NHIF's public budget define it as a **unilateral and uncontested proceeding**. The health insurance control proceedings are a successive factual composition, which includes a series of procedural acts and acts of the control bodies of the

NHIF/RHIF, the persons subject to control and other participants in the proceedings, aimed at issuing various final acts, which may bring the proceedings to an end. This functional orientation of the actions in question gives it the quality of a **dynamic factual composition**. Health insurance proceedings are **control proceedings** in which the powers of the officials of the NHIF/RHIF are aimed at establishing facts and circumstances relevant for establishing the lawful use of public resources made available through a contract between the NHIF and the IMP/IPD, which determines their declaratory nature.

In the framework of these proceedings, legal relations between the participants are created, developed and terminated as a result of their actions and acts. In this sense, health insurance proceedings are also a *system of legal relationships*. They belong to the category of power relations. They are determined by the control competence of the state body which carries out the control proceedings themselves. In this sense, it also manifests itself **as a system of control powers** (control competence).

The control competence of the controlling bodies of the NHIF/RHC includes **two parts, which** determine the two main phases of the control process- the detection and the impact phase. It is argued that along with the universal ascertainment powers, there is one that is unique and not found in other financial control proceedings. The possibility of **arbitration** in the event of an objection by the auditee to the findings of the records of the auditing authorities is at the heart of the control powers. In summary along with universal impact measures, there are specific ones that are not specific to other control proceedings. **The initiation of a recovery claim by the NHIF** arising from an unlawfully incurred expenditure is a unique impact measure which, in the context of a subsequent external financial control procedure, is not available to any other control authority.

Chapter three is devoted to the organization of the control under Article 72, paragraph 2 of the Health Insurance Act. The author has noted that traditionally every procedure rests on certain principles, which are defined by the legislator in order to be lawful and objective. The analysis of the HIA and the subordinate regulations shows the lack of legal principles for this proceeding. In this **de lege ferenda**, the following legal principles are proposed to be defined with specific content: legality, objectivity, service, confidentiality, openness, accessibility and predictability, speed and procedural economy

Next, this chapter systematically addresses the issue of the legal status of IMP and IDP. The normative regulation provides that medical establishments are generally subject to a licensing and registration regime, which have their own specificities in view of the subject of activity of these contractors. The analysis and their classification is made on the basis of their

ownership and legal organisational form. Although the majority of the medical establishments are commercial companies under the Commercial Code, the view that the state or the municipality, through regulatory mechanisms, financially protects the state or municipal medical establishments is justified and they are not equal in this respect to the "traders" within the meaning of the Commercial Code. It is argued that the balance of revenues and expenditures of (public) medical establishments is not a market mechanism, but is linked to the legal possibility of budget transfers or other regulatory mechanisms established by the NHIF budget, which are ultimately a regulatory barrier to the insolvency of these commercial companies. The conclusion is drawn that this 'public trader' is in theory and in practice a quasi-trader. Another category of medical establishments, with a special status of public enterprises (PEs) within the meaning of the PEA, is also characterized. The relevant legal framework of these PPs is systematically examined, which enables the author to summarise and draw critical remarks related to certain gaps in the PEA and at the same time to define proposals for improving the framework. The last paragraphs are devoted to an analysis of the issues related to the initiation, conduct and conclusion of the control proceedings themselves. Issues related to the specific subject of proof, the burden of proof and the admissible evidence and means of proof in the proceedings are examined in detail. A number of admissible means of proof are analysed, and the conclusion is justified that *documentary evidence* or means of proof are the most widespread in these proceedings, and that both official and private documents are admissible.

The issuance of the various legal acts that bring the proceedings to an end (sanction order, recovery notice) as well as the impact measures are analysed in the last chapter. In view of their legal characteristics, it is concluded that we are essentially talking about specific **individual administrative acts**. In view of their subject-matter content, which in principle is of a monetary nature, these acts are **also individual financial acts**. It is reasoned that their main purpose is to make a monetary claim liquid and enforceable. They are specific administrative acts - decisions, of the category of aggravating acts, which in order to be lawful must meet the requirements set out in Article 146 of the Code of Civil Procedure.

The listed characteristics outline the specifics of the health insurance control proceedings as an independent legal institute, a conclusion which has a contributory character.

The conclusion summarises the analysis in the submission and incorporates the identified shortcomings in the current legal framework and specific proposals for their improvement.

In the first place, the lack of statutory provisions on essential elements and legal provisions of the health insurance control proceedings is pointed out.

- the lack of procedural deadlines regarding the implementation of the inspection under Article 72, paragraph 2, as well as deadlines regarding the implementation of the control powers of the officials of the NHIF/RHIF.
- Lack of particulars of all the acts that start and end the inspection (report, order, invitation for voluntary execution, etc.).
- lack of an explicit opinion of the control body on a written objection submitted by the person under control in the course of health insurance control under Article 72, paragraph 2 of the Health Insurance Act.
- The lack of statutory legal principles for the conduct of the control proceedings themselves;

The above elements are absent from the provisions of the HIA and have found regulation in other acts, such as the Instruction for the implementation of the control under Article 72, paragraph 2 of the HIA, methodological instructions and internal rules related to this procedure, which are approved by the Governor of the NHIF. However, the lack of legal regulation makes their regulation dynamic and uncertain, which contradicts the principle of legal certainty and predictability in the proceedings.

Secondly, the author criticized the lack of criteria in the selection of members of the Supervisory Board of the NHIF. It is appropriate that the members of this body meet certain professional criteria regarding: expertise (health, economics, finance), experience and impartiality, when filling the respective membership quota. The allocation of a huge public resource such as the NHIF budget inevitably requires professionalism, impartiality and clear public accountability when making various management decisions.

Thirdly, the author has pointed out the existence of terminological imprecision and ambiguity with regard to the formulation of certain legal concepts, such as order, sanctions, invitation, financial penalties, etc. This legislative imprecision has been criticized, which is mainly based on a significant discrepancy in the systematic interpretation of these concepts, which have a well-established legal content in the legal doctrine with the content specified in the HIA.

Fourthly, the lack of an explicit legal provision in the Health Insurance Act related to the powers of the control bodies to provide that in case of evidence of a crime, the control body must refer the case to the prosecution is criticized.

Fifthly, the absence of explicitly stated acts that can be issued by the sub-governor of the NHIF, as well as the procedure for their appeal, is pointed out as a shortcoming of the regulation. As

the sole management body of the NHIF, he has powers of authority, but the lack of specific acts by which he materialises this competence and the procedure for their appeal is a shortcoming which hinders the effective exercise of his powers.

Sixthly, the lack of definition of the ground of "serious misconduct or systematic failure to perform official duties" referred to in Article 24(6) of the Public Enterprises Act is criticised.

With regard to the critical remarks made, the author has proposed a number of *de lege ferenda* proposals to improve the legal framework regulating these issues.

VII. Published chapter of a collective monograph

"A comparative law analysis of withholding tax through the prism of the case law of the European Court of Justice".

The main purpose of the work is to analyze and characterize the withholding tax in Bulgarian tax law, while using multidisciplinary methods, including analysis of international and European law. The study is a symbiosis of basic concepts of law, economics and accounting. This approach gives added value to the generalizations and conclusions made in the work and at the same time ensures greater completeness and comprehensiveness of the analysis of the problem under consideration from different perspectives. The methods used are the historical, comparative law, formal-logical and normative. The work consists of an introduction, three chapters, a conclusion, a bibliography and a list of the analysed judgments. It is prepared by a team of authors, which includes professors from the Department of Public Law Studies of the Faculty of Law and professors from the Department of Financial Accounting and Control of the UNWE.

According to the described theoretical scheme of the work the author has prepared the first chapter of the collective monographic work.

Chapter One examines and analyses the legal nature of the withholding tax through the prism of the traditional classical elements relevant to the legal characteristic of the tax - object of taxation, subject of taxation, tax event, amount, etc. The paper examines the historical legal framework of this type of tax, systematically tracing the various legal authorisations that the legislator has taken over the years, mainly in the Corporate Income Tax Act. This analysis also allows for critical comments and suggestions for improvement of the legislation

Chapter Two focuses on the European regulation of the topic under discussion.

It incorporates the analysis of key issues such as: the legal position of the European Court of Justice, the relevant directives on the subject as part of secondary European law and their transposition into Bulgarian law. In view of its legal status, the ECJ is characterised and

defined as one of the most important institutions in the EU, as it guarantees the supremacy of EU law and contributes significantly to the respect of the Community legal order. Its exclusive jurisdiction is analysed, i.e. the scope of those cases which are expressly provided for in the Treaty is outlined (actions against a Member State for failure to fulfil its obligations, actions for annulment of unlawful acts of an institution or body of the Union, etc.), as well as the possibility to rule on the conformity with the Treaty of an envisaged international agreement (Article 218 Art.11 TFEU) or in proceedings to engage the Union's non-contractual liability (Art.268 and Art.340 TFEU, etc.). Of importance is the ECJ's preliminary jurisdiction, as provided for in Article 19 TEU and Article 267 TFEU, which by its very nature constitutes an exclusive form of cooperation between national judges and the EU court. The relevant directives are analysed (Directive 2009/133/EC, Directive 2003/49/EC, Directive 2011/96/EU, etc.), as well as the key concepts introduced and directly related to the topic at hand (transferor company, receiving company, mergers, etc.). To make the study more systematic, this chapter concludes with an overview of the most significant and recent ECJ cases related to withholding tax, divided chronologically into three periods (2009-2014, 2015-2017, 2018-2020). The analysis of the case-law is of important scientific and scholarly relevance for ensuring the accurate and uniform interpretation and application of Community law in all EU Member States.

Chapter Three analyses the court cases through the lens of national needs. The main theoretical guidelines are outlined and a parallel is drawn between the European and Bulgarian legislative perspectives. The work concludes with a summary of conclusions and a number of **de lege ferenda** proposals, which are defined as concrete texts and can help to improve the Corporate Income Tax Act (CITA). The monographic work could be useful for legal theory as well as for practice. In this sense, its purpose could serve legal practitioners as well as economists, accountants and other specialized professions in the financial economic sphere.

VIII. Textbooks

3. *Tax Law, IC-UNWE, 2023, ISBN 978-619-232-713-2.*

The Tax Law course is 317 pages long, including over 80 scientific titles of Bulgarian and foreign authors. Structurally, it contains three chapters each of which incorporates topics that are traditionally studied within the Tax Law course by students of the UNWE.

In Chapter One - General Part, the topics related to the subject and method of tax law, sources, legal norms, tax legal relations, subjects in tax legal relations, legal facts, factual compositions, elements of tax and other traditional institutes of tax law are discussed.

Chapter two - the special part, deals with the issues related to the different types of tax obligations under the substantive tax laws, the subordinate normative acts issued for their application and the relevant European legislation. The specific elements and characteristics of the different types of taxes are analysed and discussed, and the relevant case law of the Constitutional Court, the Supreme Administrative Court, the administrative courts and the Court of Justice of the European Union is referred to.

Chapter Three - Tax Process includes the topics related to the different types of tax proceedings, which together form the tax process. The author has analysed the entire procedural framework that establishes and regulates the procedures by which taxes are determined, secured and collected. A number of acts issued by the revenue authorities in these proceedings are systematized and examined, and a thorough legal characterization is made with regard to the legal consequences of their issuance. A number of judicial decisions of the Supreme Administrative Court and the Supreme Court of Justice on the analysed procedural issues are also examined and used as a basis for the formulation of critical remarks and recommendations for improvement of the legislation. The use of this scientific approach, logically justifies the proposals **de lege ferenda, the** incorporation of which in the legislation, on the one hand, will eliminate existing contradictions and inaccuracies, and on the other will guarantee the subjective rights and interests of citizens and legal entities.

Structurally, each topic is followed by control questions that provoke and help to prepare well for the respective subject

The course in Tax Law has been developed mainly to support the educational process of students in the specialisation "Law" in the law faculties of the universities in view of the approved curricula and programmes. However, it can also be used for economics or finance master's degree programmes whose curricula include the subject of tax law. Without claiming to be exhaustive, it is a useful scientific basis for the acquisition of academic knowledge on the above-mentioned subject and for every Bulgarian citizen, since anyone could be the addressee of an act of a public authority in relation to his tax obligations.

In the preparation of this work the author has endeavoured to correctly reflect the ideas, concepts and opinions of a number of researchers in this matter, clearly supporting their expressed theses and subjecting others to critical analysis. This method is important and valuable in science because it is in the "clash of ideas and arguments" that scientific development and growth is "born."

The work is in accordance with the legislation in force at 30 September 2022.

4. *Guide to the State Examination in Public Law* , Author's collective : Dimitrov, D., N. Chilova, N. Hristova, Hr. Paunov, I. Goranova, St. Radev, St. Dulevski, Or. Kolev., Ciela, 2024, ISBN 978-954-28-4551-5. 23 author pages = 1 publisher car

The Guide for the State Examination in Public Law is prepared by a team of lecturers from the Department of Public Law at the Faculty of Law of the University of National and World Economy. Each of the authors has numerous scientific publications in the field of public law and serious teaching experience. The Guide is designed to facilitate to the maximum extent the preparation of law students at the Faculty of Law of the University of National and World Economy. Of course, it can also be used by students at all other law faculties in the country, as it is fully aligned with the Uniform Questionnaire for the Examination in Public Law, which is applicable to the Law major

In terms of content, this work fills an academic gap in preparing students for the difficult and complex Public Law exam. The range of legal subject matter, which includes constitutional law, administrative law and administrative procedure, financial, tax, banking and currency law, is a serious challenge to any ambitious and conscientious student. In this sense, the Handbook meets the academic expectations of students, who are offered a comprehensive, high-quality scholarly work incorporating many of the basic legal elements and propositions of the issues under consideration. The topics (issues) in the Guide are developed according to a unified model, which includes the outline (content) of the issue, the necessary legal framework, important relevant case law of the Constitutional Court, the Supreme Administrative Court, the Supreme Court of Cassation and other courts, the most relevant publications on the relevant legal subject (textbooks, monographs, articles), basic concepts and control issues.

The topic (question) plan allows the student's knowledge to be organized and sequenced.

The basic concepts include the most important, the most essential of the matter that the candidate taking the state exam in public law should know. In this sense, the content of the basic concepts is sufficiently complete, but without pretensions to comprehensiveness. That is why the most significant publications of authoritative authors in the relevant scientific field are also mentioned in the manual, which give a comprehensive picture of the achievements of the Bulgarian public law doctrine. To this end, the guide also contains numerous references and quotations from these publications.

Check questions provide an opportunity to review what you have learned.

According to the described theoretical scheme the author has prepared the relevant part of the matter in the field of Tax Law. He has developed the following questions : **Question No.**

48: Taxes and Fees. Appearance. Nature and functions of taxes and fees. Types of taxes and fees. Legal characteristics of taxes and fees;

Question 51: Local taxes. Legal regime of local taxes;

Question 52: Legal regime of value added tax and excise duties;

Question 53: Tax process. Concept of tax process. Issuance, appeal and enforcement of audit acts;

Question 54: Tax offences and crimes. Procedure for establishing tax offences and penalties.

IX. Article

13. Financial control exercised by the bodies of the NHIF under the Health Insurance Act, Art. „Business and Law", 2018, issue 4, pp. 109-125, ISSN 2603-3445.

The control exercised by the NHIF authorities under Article 72 and Article 73 of the Health Insurance Act is institutionally and functionally embedded within the financial system (public finance system). It is a typical financial control which has as its object public money and property. It is a special non-departmental financial control , which can be sudden, ex-ante and ex-post. It is implemented by public authorities, which in their totality are bodies of financial administration. They exercise an authority incorporating specific control powers.

14. A Look at the Scope of Liability under Article 19(1) and (2) of the Tax Procedure Code and Liability under Article 177 of the VAT Act, pp. „Business and Law", 2020, issue 1, pp.41-51. ISSN 2603-3445.

Article 60 of the Constitution of the Republic of Bulgaria establishes the principle of the statutory nature of tax obligations, which imperatively imposes the conclusion that any attempts for an expansive or narrow interpretation of the tax law norms is inadmissible. Taking into account this constitutional principle and the statutory regulation on the scope of liability under Article 19(1) and (2) of the Tax Procedure Code and Article 177 of the VAT Act, the following conclusion may be drawn. Under Article 19(1) and (2) of the Income Tax Act, the scope of liability includes not only the principal but also the interest on the debt of the principal financial debtor. With regard to Article 177 of the VAT Act, the scope of liability is limited to the tax due and unpaid, without including interest for late payment.

- 15. Chilova, N. "Legal Characteristics of the Enforcement Grounds within the Meaning of Article 209 of the Tax Procedure Code", sp. „Industrial relations and social development", pp. 56-58, ISSN 2683-0167.**

The compulsory grounds within the meaning of Article 209 of the Tax Procedure Code are acts issued by authorities with authority, which certify enforceable public claims, including financial claims against the subordinate subjects in the tax, respectively in the financial relations. On the basis of these grounds, in accordance with the provisions of the Internal Revenue Code, the competent authorities initiate the enforcement procedure for the recovery of public monetary claims in accordance with the established legal procedure

- 16. Legal Characteristics of Security Measures under the Tax Procedure Code, J. "Business and Law", 2020, issue 4, pp. 38-56, ISSN 2603-3445.**

Coercive administrative measures (compulsory measures) are a form of administrative procedural coercion, which aims to ensure the success of future enforcement (proceedings) under the Tax Procedure Code. In order to protect the public interest, the legislator has provided for the legal possibility of certain procedural actions and measures to be taken by the competent authorities to ensure the successful collection of public claims in the future. The main enforcement measures are the pledge and the attachment, which do not differ with regard to the results they are aimed at, but above all in the type of property they secure. The act imposing the precautionary measures (Decree within the meaning of Article 195 of the Tax Procedure Code) is a typical financial act which bears the generic characteristics of an individual administrative act under Article 21 of the Code of Civil Procedure and, as such, must meet the requirements of legality under Article 146 of the Code of Civil Procedure.

- 17. Proceedings for Establishing Tax Violations and Imposing Penalties, Yearbook of the UNWE, 2021, pp. 179-187, ISBN 978-954-644-992-4.**

Tax administrative proceedings are part of the tax process. Its legal framework is regulated in the Tax Procedure Code and the Law on Administrative Offences and Penalties. It is a statutory proceeding which passes mainly through two phases. The first phase relates to the establishment of the tax offence and ends with the issuance of an act establishing that offence by a special authority. The second phase covers the imposition of the relevant penalty, which materialises in the issue of a penalty order by the competent authority provided for in the Tax

Procedure Code. These two acts have different legal characteristics, give rise to different legal effects and, respectively, have different functions.

- 18. Chilova, N. „Tax Offences and Penalties. Concept. Types.", Scientific Works, 2021, vol. 5, pp. 215-23. ISSN 2534-8957.**

According to the legislation in force, tax offences are carried out under the general administrative procedure, which proves their generic belonging to administrative offences. Their factual composition incorporates objective and subjective aspects, the elements of which are marked by certain specificities. The punishment of tax offences is also characterised by certain peculiarities - there is no alternative, and there is the presence of cumulative administrative penalties. As regards the types of administrative penalties for tax offences, the provision of Article 13 of the Law on Administrative Offences and Penalties is relevant.

- 19. *The budget of the NHIF, part of the public finance system", Journal of the National Health Insurance Fund. "Society and Law", 2023, issue 8, pp. 30-44. ISSN 0204-8523.***

The public finance system is statutorily outlined in the Public Finance Act. It is a set of statutory revenue and expenditure accounts (budgets), between which there are systematic links and which function according to a deliberately established mechanism. The balance and equilibrium of this system is ensured by fiscal rules and budgetary relationships in which the state budget acts as the revenue and expenditure balancing centre of the system. The NHIF budget is a component of the system; it is a revenue and expenditure account for which there are established fiscal rules and budgetary relationships with the state budget under the provisions of the Public Finance Act and the Health Insurance Act.

- 20. *A Look at the Means of Repayment of Tax Liabilities", Journal of Tax Law. „Industrial Relations and Social Development", 2021, no. 2, pp. 54-68, ISSN 2683-0167.***

The methods for repayment of tax liabilities are explicitly regulated in Article 168 of the Tax Procedure Code. Along with the mentioned methods, the constitutionally established method for repayment of tax liabilities, namely by adoption of an amnesty law by the National Assembly of the Republic of Bulgaria (Article 84, paragraph 13 of the CRB), should also be considered. Each of these institutes, as the object of analysis, categorically shows that it has its own peculiarities, specificities and established procedure by which it is implemented. If it is

possible to speak of a common feature between them, it is the extinguishing effect of tax obligations or the purpose to which they are directed.

21. The health insurance control under Article 72, paragraph 2 of the Health Insurance Act as proceedings, Art. "Medical Law and Healthcare, 2024, no. 3, ed. „Siela", pp. 13-21. ISSN 2748-7070.

Health insurance control proceedings can be defined as specific administrative, unilateral and uncontested proceedings. It is a complex legal fact, incorporating a series of legally defined procedural actions involving at least two persons. These features characterize it as a dynamic-multiple factual composition. It is a control-establishment proceeding whose activity is predominantly legal in nature.

22. Public Law Aspects of the National Framework Contract, Jour. „Business and Law", 2024, no. 3, ISSN 2603-3445.

By its legal nature, the National Framework Contract is a subordinate normative act issued in implementation and application of the Health Insurance Act (HIA). It incorporates specific rules of conduct - legal norms relating generally to the conditions for the provision of medical care by the "contractors" of such care, the procedure for concluding contracts with them, the volumes, prices and methodologies for the costing and purchase of types of medical care, criteria for the quality and accessibility of medical care, and other elements that are part of its subject matter. In addition to its administrative and legal character, the NFA also has financial and legal aspects related to the expenditure of funds from the NHIF budget, in which typical financial and legal relations arise, develop and are extinguished.

23. A Look at the Administrative and Legal Regimes of Medical Institutions. journal of Business and Law, 2024 ISSN2603-3445

In order to be able to carry out their specific medical activities, medical establishments are subject to various administrative and legal regimes established mainly in the Law on Medical Establishments. The legislator has mainly provided for registration and authorisation regimes, each of which is associated with different requirements and conditions that medical establishments must meet in order to carry out their activities. The analysis of the health legislation, albeit with certain specificities, proves the thesis, which is in principle advocated in

the doctrine, that the registration regime, in view of the requirements and prerequisites, is a lighter regime than the licensing regime and the competent authority acts with bound competence. The authorisation or licensing regime, on the other hand, involves a more onerous procedure in which the competent authority, in issuing the authorisation, acts with operational autonomy as the final act of the proceedings.

24. Health insurance control under Article 72, paragraph 2 of the Health Insurance Act as a legal relationship. journal Medical Law and Health Care, 2024, issue 4. ISSN2748-7070

The health insurance control proceedings under Article 72, paragraph 2 of the Health Insurance Act is a system of regulated legal relations that arise, develop and terminate in sequence and interdependence, functionally related to the competence of the control body. These health insurance control legal relations are of an organisational and procedural nature, in which one party is always a public authority, the holder of authority, and the other is the addressee of that authority.

X. Reports

5. Tax legal relations under current legislation. In: "30 Years of the UNWE", 2021, IC-UNWE, pp. 647-656. ISBN 978-619-232-651-7.

Tax legal relations can only exist as legal relations. They are a specific legal relationship between at least two subjects, which arises in the presence of a certain legal fact or factual composition provided for in the hypothesis of the tax-legal norm. The main types of tax-legal relations are substantive (monetary) and non-substantive (organisational), and with regard to the structure, they may have a bilateral or tripartite structure. The legislation regulates different types of complications that may arise, both with regard to the subjects of tax legal relations and their factual composition.

6. Financial control competence of local authorities under the legislation in force, Q: "100d. UNWE", 2020, IC-UNWE, pp. 54-62. ISBN 978-619-232-438-4.

The main task of the report is to analyse the legislation in force and to reveal the presence or absence of financial control competence of the local authorities (mayor and municipal

council). A number of provisions of the Tax Procedure Code, the Law on Local Taxes and Fees, the Law on Local Self-Government and Administration and the Law on Public Finance are systematically examined, according to which these bodies have number of typical control powers, such as: the power to request and collect information (Art, Article 12, paragraph 1, item 7 of the Tax Procedure Code), to collect relevant evidence (Article 56, 57), to carry out substantive verification actions of the controlled persons (Article 12, paragraph 1, item 4), respectively to issue the acts provided for this purpose (Article 152, paragraph 2 of the Tax Procedure Code). In terms of impact powers, they may also apply legal liability to the persons audited (Article 22(4) of the Law on Local Taxes and Fees), refer to the prosecutor's office in case of evidence of a criminal offence (Article 34(2) of the Tax Procedure Code) or restrict or suspend the financing of budget organisations, units and subsidised activities of the municipality in case of breach of financial discipline (Article 130(1) of the Public Finance Act). Therefore, local government authorities have financial control competence which incorporates specific control powers typical of the two main phases of the control process: the detection phase and the impact phase.

7. *A look at the methods for establishing tax and social security contribution obligations established in the Tax Procedure Code. In: Legal, Economic and Historical Aspects of Regulation on Economic Activity, 2023, IC-UNWE, pp. 78-88. ISBN 978-619-232-749-1.*

There are mainly two ways of establishing the tax liabilities and the liabilities for compulsory social security contributions in the Tax Procedure Code: the establishment of these liabilities through the submission of tax declarations by the taxable subjects and the conduct of a tax audit. Each of these methods has its own specificities, but along with the differences, they also have a number of similarities, both in terms of the competence of the revenue authorities and in terms of the legal consequences of the acts which conclude these proceedings.

8. *Legal organizational form of medical institutions. Medical establishments, as a type - public enterprises, according to the legislation in force. Legal regime. Management bodies. In: Challenges to Legal Regulation in Bulgaria. 2024. Sofia: IK-UNWE. ISBN 978-619-232-651-7.*

The basic legal organizational form of medical institutions is established in Article 3 of the Law on Medical Establishments, according to which they are established under the Commercial Act or the Cooperatives Act, as well as companies under the legislation of a member state of the European Union or a state party to the Agreement on the European Economic Area, subject to the requirements of the law. There is one exception to this rule set out in Article 5 of the Law on Medical Establishments. A number of provisions of the Law on Medical Establishments have been analysed, which are primarily related to the financing of medical establishments (Articles 96-100) and from which it is evident that the balance of revenues and expenditures of these entities (public) is not based on a market mechanism, but is linked to the existence of a legal possibility of budget transfers or other regulatory mechanisms established by the budget of the NHIF, which are ultimately a regulatory barrier to the insolvency of these commercial companies. This legislative protection in fact deprives them of the quality of "trader" within the meaning of the Commercial Law and practically turns them into a quasi-trader.

With the adoption of the Public Enterprises Act, a group of state and municipal medical establishments were transformed into public enterprises within the meaning of the Public Enterprises Act. This legislative change imposed a specific procedure for the election of the management bodies of these PEs (sole and collective), new requirements related to the procedure and manner of their election, as well as a number of obligations related to the management of this category of public enterprises.